

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

Šablona: III/2 Dějepis

Sada: 1

Číslo materiálu v sadě: 11

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: První slovanské státy

Jméno autora: Mgr. Vladislava Heglasová

Předmět: Dějepis

Jazyk: Čeština

Klíčová slova: Slované, Sámova říše, Velkomoravská říše, hradiště, hlaholice, staroslověnština, přijetí křesťanství

Cílová skupina: žák 1. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: střední odborné

Očekávaný výstup: Žák dokáže vymezit rozložení slovanského etnika v evropském prostoru a vysvětlit přetváření rodové společnosti v kmenové svazy a první slovanské státy, popsat formování Sámovy říše a vývoj Velkomoravské říše ve vztahu k Východofranské říši.

Metodický list/anotace

Na základě motivační výkladové prezentace se žák seznámí se vznikem prvních státních útvarů na území Slovanů v době raného středověku, s příčinami vzniku a vývojem Sámovy říše a Velkomoravské říše na našem území a jejich vztahem k okolnímu etniku, hlavně však k Východofranské říši. Připomene si i význam přijetí křesťanství, vzniku písma a spisovného slovanského jazyka za využití mezipředmětových vztahů, především s předmětem Český jazyk, kultura a umění.

Datum vytvoření: 13.10. 2012

**PRVNÍ
SLOVANSKÉ
STÁTY**

SLOVANÉ

- ❖ **západní Slované** - střední Evropa
  - ❖ **jižní Slované** – jižní Evropa (Balkán)
  - ❖ **východní Slované** – východní Evropa
-
- zemědělství, chov dobytka, lov zvěře, rybolov
  - uctívání boha hromu Peruna, boha stád Velese, boha slunce a úrody Dažboga

- Slované asimilovali na svém území keltské a germánské obyvatelstvo (vyjimku tvoří Polabští a Pobaltští Slované)
- rozpad rodového zřízení, vznik kmenových svazů a prvních států
- slovanských států bylo několik – Velkomoravská říše, Polský stát, Kyjevská Rus, Bulharská říše, Chorvatsko, Srbsko

Sámová říše

- 623 – 659
- první západoslovanský kmenový svaz
- vznikl jako obrana proti
  - ✓ nájezdům Avarů
  - ✓ a později proti nebezpečí Franské říše
- v čele stál franský kupec **Sámo**
- po jeho smrti se říše rozpadla

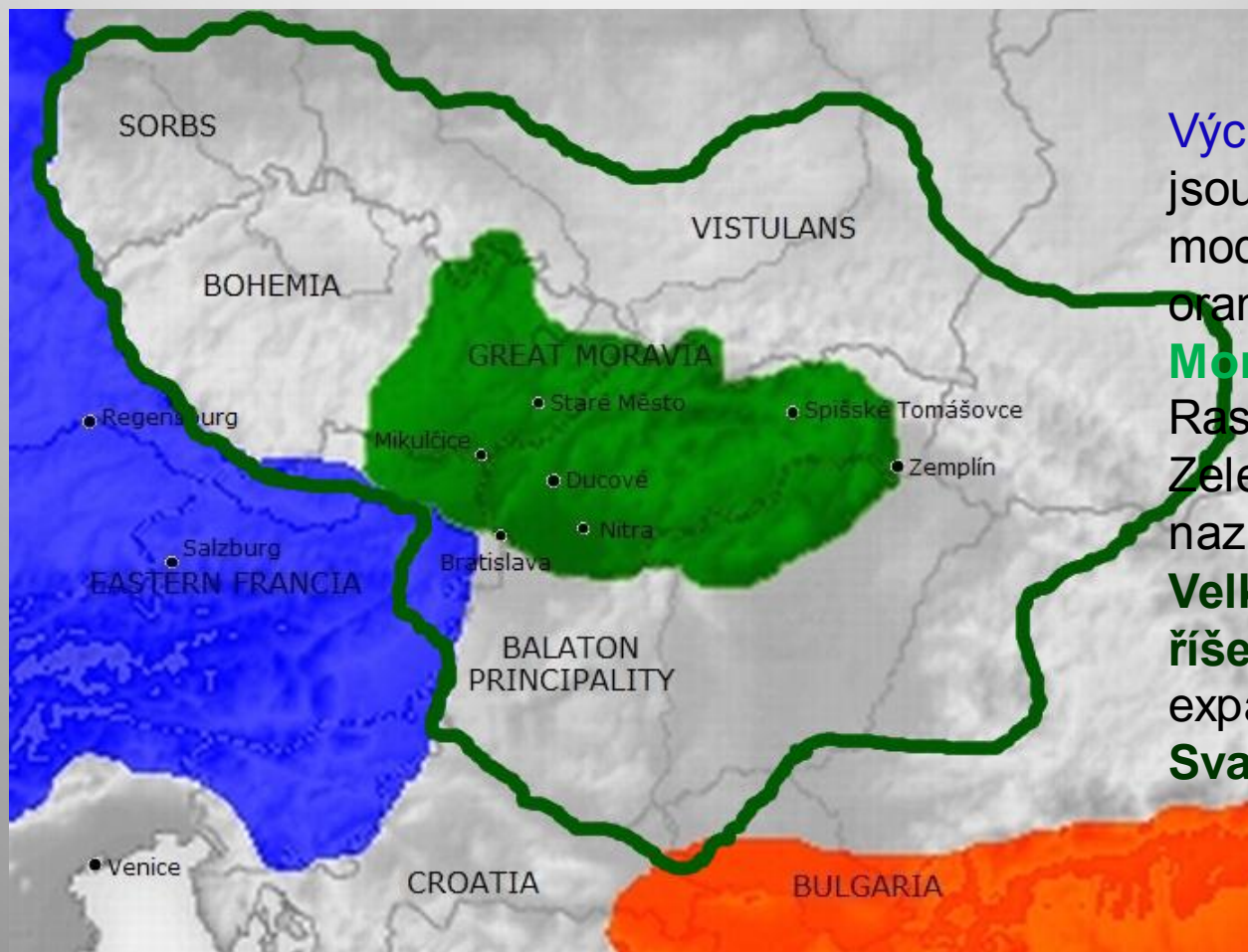
Velkomoravská říše

- 830 – 907
- první státní útvar na našem území
- zakladatelem **Mojmír I.** – spojil Moravské knížectví s Nitranským knížectvím (vyhnal nitranského knížete Pribinu) – vznikl útvar **VELKÁ MORAVA**

Střední Evropa v roce 870

Obrázek č. 1

Východní Franky jsou označeny modře, **Bulharsko** oranžově, **Velká Morava** za knížete Rastislava zeleně. Zelená linie naznačuje **hranice Velkomoravského říše** po teritoriální expanzi **Svatopluka I.**

- **kníže Rastislav** požádal byzantského císaře Michaela III. o vyslání kněží, kteří by šířili křesťanství (důvody politické – zbavit se vlivu Východofranské říše)
- **863** – příchod Konstantina a Metoděje ze Soluně
  - ✓ hlaholské písmo
  - ✓ staroslověnština – nejstarší slovanský spisovný jazyk
  - ✓ počátek slovanské liturgie a literatury

Konstantin a Metoděj

Obrázek č. 2

Ikona
zobrazující
sv. Cyrila a
Metoděje

Obrázek č. 3

Metoděj
na Sloupu
Nejsvětější
Trojice v
Olomouci

Hlaholice

Obrázek č. 4

Baščanská deska, XI.st., Krk, Chorvatsko

- **kníže Svatopluk** - zradil svého strýce Rastislava a vydal ho do rukou „Němců“ (byl oslepen a zemřel ve vězení)
- ✓ největší rozsah říše (Panonie, Čechy, území Polabských Slovanů, část Slezska, Krakovsko, Potisí – 1,5 mil.lidí)
- ✓ podporoval latinskou bohoslužbu
- ✓ po smrti Metodějově (885) byli žáci K. a M. vyhnáni z Velké Moravy

Velká Morava za vlády Svatopluka I.

Obrázek č. 5

- **kníže Mojmír II.** – rozpad říše, důvody vnitřní – spory mezi syny Svatopluka o moc, říše se rozpadla
- **počátek 10. stol.** – Morava zpustošena nájezdy kočovných **Mad'arů** – konec prvního slovanského státu
- Velkomoravská říše – křižovatkou obchodních cest, několik bohatých středisek – tzv. **HRADIŠTĚ**

Úkol: Vyjmenuj známá hradiště na území Velké Moravy.

Řešení:

Hradiště:

- Staré město u Uherského Hradiště
- Valy u Mikulčic
- v Lužním lese u Břeclavi
- Pohansko
- Znojmo
- Hradisko u Olomouce
- Nitra, Děvín, Bratislava aj.

Mikulčice - Valy

Kamenné základy kostela - Archeologické muzeum

Obrázek č. 7

Křesťanský křížek

nalezený v Mikulčicích, 8. – 9. stol.

Obrázek č. 8

Stříbrný závěsný křížek – nalezen v sídlištní vrstvě 6 m vně od baziliky. Je možné, že pochází z některého porušeného hrobu.

Odkazy:

Použité zdroje: internet

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

TANKRED. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Central_europe_9th_century.png >

Obrázek č. 2

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:
< <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:KyriIMethod.jpg> >

Obrázek č. 3

MAŇAS, Michal. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Holy_Trinity_Column-Saint_Methodius.jpg >

Obrázek č. 4

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bascanska_ploca.jpg>

Obrázek č. 5

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:
< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Great_moravia_svatopluk.png >

Obrázek č. 6

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Letter_svatopluk.jpg >

Obrázek č. 7

NEUVEDEN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na WWW:

< http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Mikul%C4%8Dice-Valy_7.JPG >

Obrázek č. 8

DRAGOVIT, Creator. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 13.10.2012]. Dostupný na
WWW:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:K%C5%99%C3%AD%C5%BE_z_Mikul%C4%8Dc.Png>